

Landschapsplan
Landschapsplan Oorschotweg 3 Vragender

P202914

november 2020

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4	7. Aanleg en beheer	26
1.1. Aanleiding	4	7.1. Haag	26
1.2. Planlocatie	4	7.2. Struweel	26
2. Analyse	6	7.3. Hoogstam (sier-)fruitboomgaard en lindenbomen en solitaire eiken	26
2.1. Historie	6	7.4. Bijzaaien weidebloemen in weide	26
2.2. Geomorfologie en bodem	8		
2.3. Landschap	8		
3. Beleid	10		
3.1. Provincie	10		
3.2. Gemeente	13		
4. Planconcept	16		
5. Landschappelijke inpassing	18		
5.1. Bebouwingsensemble	18		
5.2. De toerit	18		
5.3. Hagen rond het boeren erf	18		
5.4. Bomen op het erf	18		
5.5. De bloemrijke weide	20		
5.6. De perceelsrand	20		
6. Natuurwaarden	22		
6.1. Fruitbomen en lindes	22		
6.2. Hagen	22		
6.3. Bloemrijke weiden	24		

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

In het buitengebied van de gemeente Oost Gelre is een transitie gaande waarbij op (voormalige) agrarische bedrijfslocaties een functieverandering wordt ingezet. Dit vaak in combinatie met sloop en soms nieuwbouw. Één van de locaties, waar behoefte is aan een dergelijke transitie, is Oorschotweg 3, gelegen noordoostelijk van de kern Vragender. Hier is het wenselijk om een deel van de bestaande bebouwing te hergebruiken voor wonen, een groot deel van de bebouwing te slopen en een ondergeschikte uitbreiding aan de bestaande woning toe te voegen. De gemeente heeft onder enkele voorwaarden in principe ingestemd met deze ontwikkeling.

Een voorwaarde daarbij is dat de ontwikkeling wordt gerealiseerd binnen een goede landschappelijke inpassing. In voorliggend plan is de landschappelijke inpassing van de locatie verder toegelicht, gebaseerd op een analyse van de gebieds- en locatiekenmerken.

1.2. Planlocatie

De planlocatie is gelegen aan de Oorschotweg 3, in het buitengebied nabij Vragender. Vragender ligt in het zuidoostelijke deel van de gemeente. Centraal in het gebied tussen Vragenderbeek en Weijenborgsbeek, ligt de oude Vragende es met in een krans daaromheen de boerderijen en hoog, midden op de es de nog relatief jonge dorpskern. De planlocatie is gelegen tussen Vragender-beoosten en het hoogveen aan de zuidelijke rand van het Vragender veld en ten noordwesten van het Korenburgerveen.

Planlocatie aan de Oorschotweg 3.

Ligging planlocatie (luchtfoto Plannenviewer Provincie Gelderland).

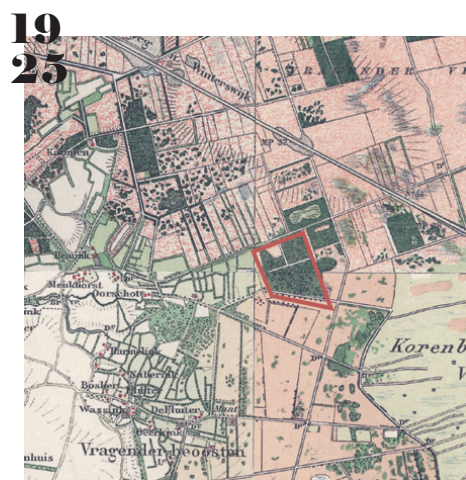
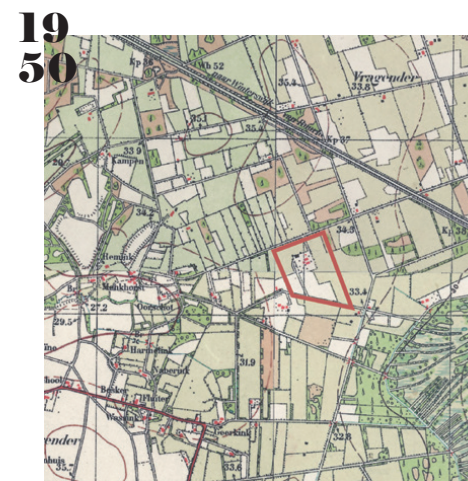
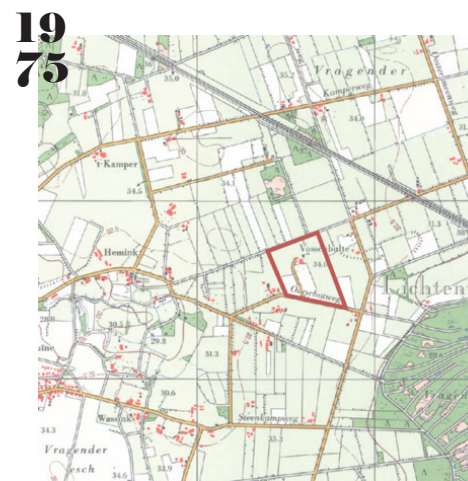
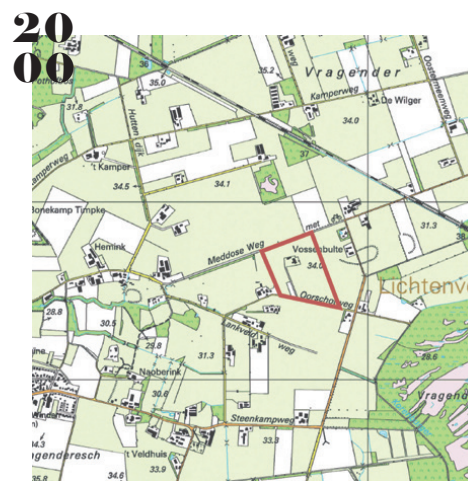
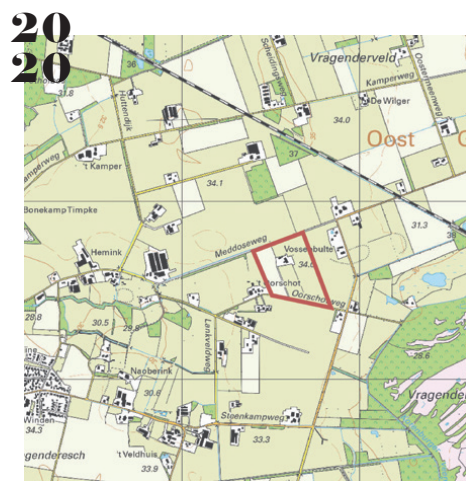
2. Analyse

2.1. Historie

De locatie is onderdeel van de relatief grootschalige en open heideontginningen, die in zuidwestelijke richting overgaan in het kampenlandschap. Ten zuidoosten kruist de Oorscotweg dit landschap, met de lange rechte dwarsdijk. Deze dijk markeerde in de negentiende eeuw de ontsluiting tussen Vragender-beoosten en het hoogveen. Dit gebied werd rond en kort na 1900 ontgonnen, waarbij bospercelen en heidevelden naar landbouwgronden zijn omgezet. Op de huidige topografische kaart is te zien dat de kleine kavelstructuren verdwenen zijn na ruilverkaveling (rond 1975). Veel groenstructuren zijn hierdoor ook verdwenen, zo ook op de planlocatie zelf.

Na de ontginning vanaf de tweede helft van de 19^e eeuw is op de locatie rond 1930 een boerderij gebouwd. Vervolgens is in de periode 1975-2000 de schaalvergroting in het landschap verder doorgezet en zijn agrarische bedrijfslocaties in omvang toegenomen. De meeste bospercelen, singels, houtwallen en boomgaarden zijn verdwenen door de schaalvergroting en mechanisatie in de landbouw.

Binnen het plangebied is de bebouwing op het erf ook gefaseerd toegenomen. In beginsel is de boerderij vergroot en kwamen er steeds meer kleinere gebouwen in clusters rondom de toerit te staan. Later zijn er dan steeds meer voorzieningen samengevoegd en kwamen er meer grotere gebouwen te staan.

2.2. Geomorfologie en bodem

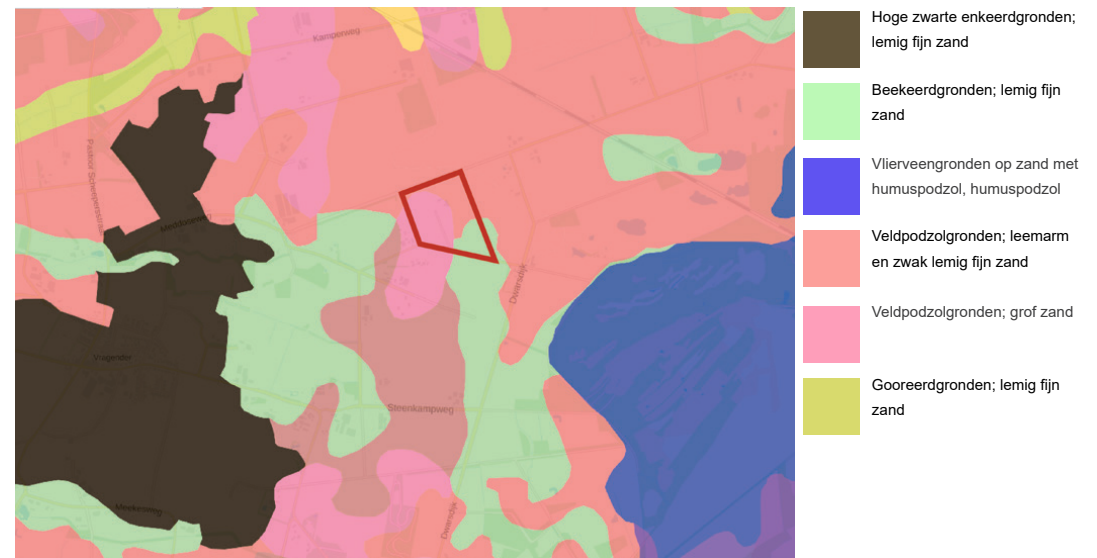
Het gebied ligt op het Oost-Nederlands Plateau en is onderdeel van het licht golvende Achterhoekse dekzandlandschap. Van oorsprong bestaat dit landschap uit een afwisseling van laagten die afhankelijk van de waterkwaliteit venen, goren of broeken worden genoemd, en de hoger gelegen velden. De planlocatie, onderdeel van de jonge ontginningen in de eerst helft van de 20^e eeuw, ligt op de overgang tussen twee hoger gelegen velden. De bodem is overwegend zandig, behorende tot de veldpodzolen. De zuidoostelijke punt maakt deel uit van een verder in zuidelijke richting doorlopende lokale laagte waarin beekerdgronden tot ontwikkeling zijn gekomen. Deze verschillen zijn evenwel in het veld niet waarneembaar, omdat de ontginningsstructuren in het landschap dominant zijn geworden.

2.3. Landschap

Het Achterhoekse landschap wordt gekenmerkt door coulissen met opgaand groen zoals bosschages, houtwallen en singels met daartussen kleine kampen en essencomplexen. Naast dit oude landschap kent de Achterhoek ook jongere landschappen welke pas later in gebruik zijn genomen. Dit zijn de droge zanderige gronden en natte gronden.

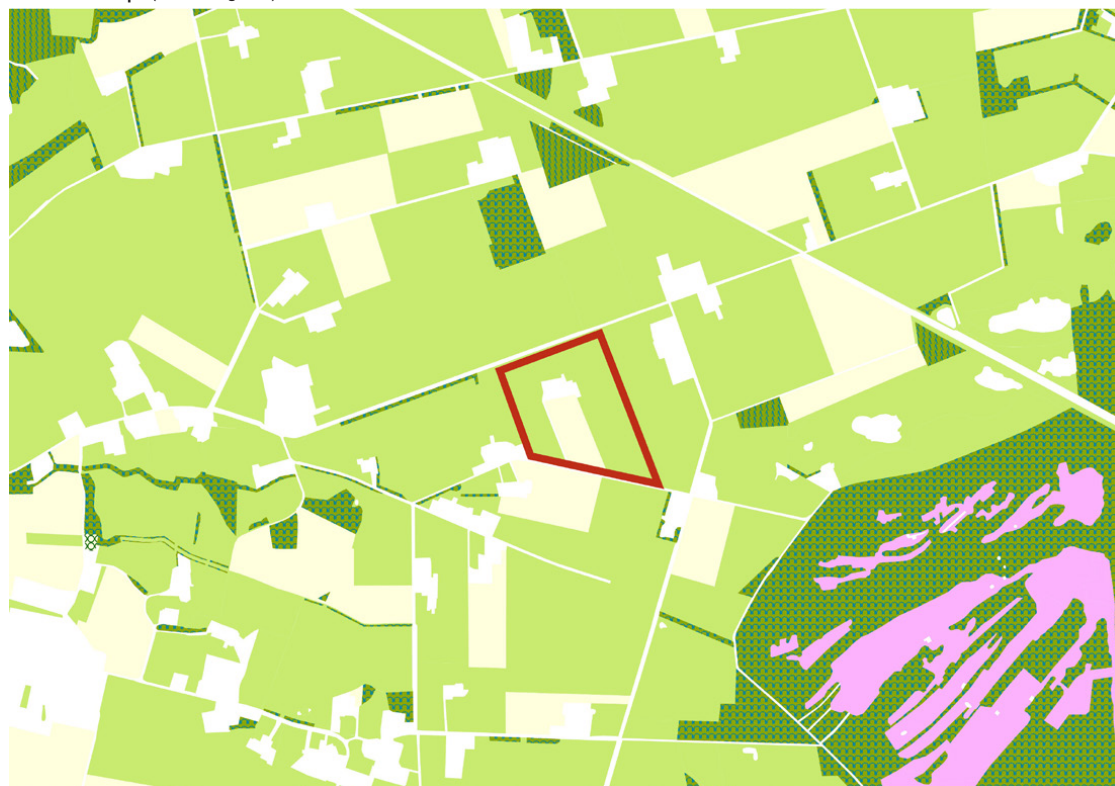
De planlocatie ligt nabij de overgang van de boerenenclave Vragender-beoosten naar de jonge open heideontginningen. De planlocatie zelf is onderdeel van de jonge heideontginning. Daarin zijn de open structuur en de rationele rechte doorsnijdingen van wegen, soms met wegaanplant, dominant. Zo ook in het plangebied. Het overwegend open en grootschalige karakter in het plangebied wordt behouden. Het daarin

gelegen compacte erf wordt als samenhangende ruimtelijke eenheid hersteld, waarbij ene nieuwe logische samenhang tussen bebouwing en beplanting wordt voorgestaan. Daarnaast worden de infrastructurele lijnen in het landschap met beplanting aangezet en wordt er in het terrein een zeer geleidelijke glooiing aangebracht ten noorden van de woning, waar een natte laagte en een droge hoogte wordt gerealiseerd, passend in een zeer licht glooiend landschap. Toepassing van opgaande beplanting ondersteunt de karakteristieken van de blokvormige verkaveling. Daartoe wordt alleen op perceelsranden en langs wegen opgaand groen voorzien en blijft verder het open karakter behouden.

Bodem kaart (Bron: PDOK viewer)

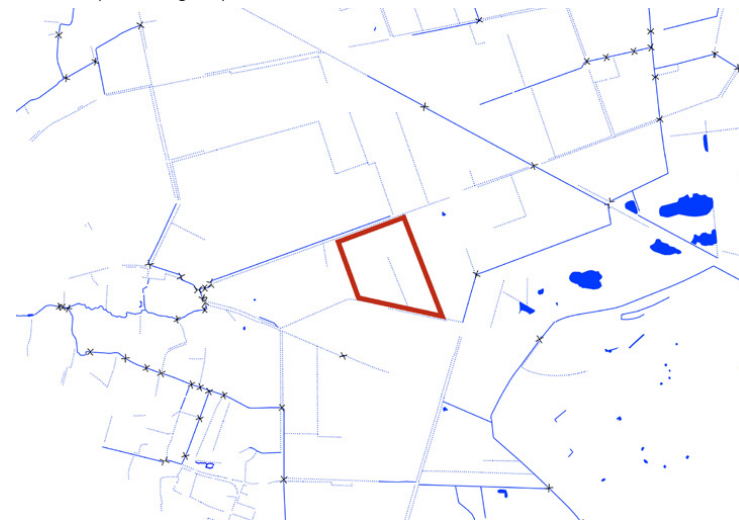
Landschap (Bron: arcgis.nl)

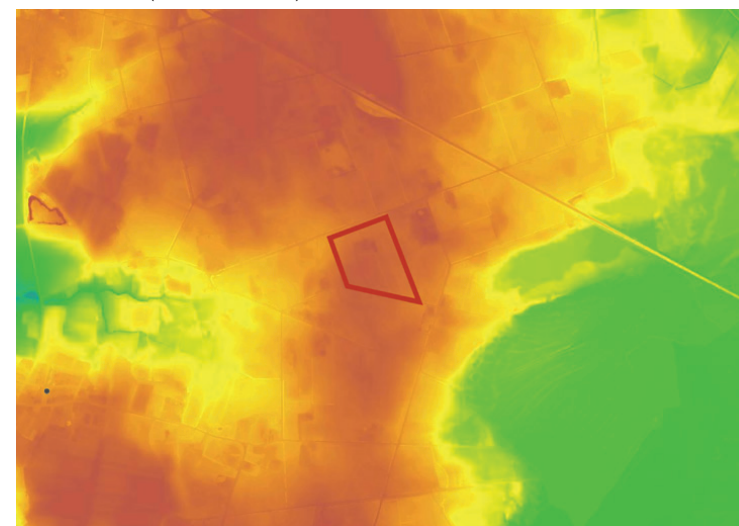
begroeidterreindeel (vlak)

Boomteelt	Houtwal
Bouwland	Kwelder
Duin	Loofbos
Fruitteelt	Moeras
Gemengd bos	Naaldbos
Grasland agrarisch	Rietland
Grasland overig	Struiken
Groenvoorziening	Transitie
Heide	

Water (Bron: arcgis.nl)

AHN kaart (Bron: ahn viewer)

3. Beleid

3.1. Provincie

De omgevingsverordening Gelderland is door Provinciale Staten op 24 september 2014 vastgesteld ter vervanging van de Ruimtelijke Verordening Gelderland en op 18 oktober 2014 in werking getreden. De Omgevingsverordening is voor het laatst geactualiseerd in december 2018. Voorliggende ontwikkeling zal moeten voldoen aan de regels in de Omgevingsverordening.

Landschap en natuur

Het plangebied maakt geen deel uit van de Groene Ontwikkelzone (GO) of het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Op basis van artikel 2.56 (ontwikkeling Nationaal landschap) dient een bestemmingsplan voor gronden binnen een Nationaal landschap maar buiten de Groene ontwikkelingszone, het Gelders natuurnetwerk en de Nieuwe Hollandse Waterlinie, ten opzichte van het op 17 oktober 2014 geldende bestemmingsplan alleen bestemmingen mogelijk te maken die de kernkwaliteiten van een Nationaal landschap, bedoeld in bijlage 6 Kernkwaliteiten Nationale Landschappen, niet aantasten.

Het plangebied ligt in het Gelders Nationaal Landschap Winterswijk. Binnen de provinciaal beschermde landschappen zijn de kernkwaliteiten nader gebiedsgericht uitgewerkt. De toetsing van deze kernkwaliteiten zijn hierna uitgewerkt en in cursief van reactie voorzien.

Kernkwaliteiten Nationaal Landschap Winterswijk

Kleinschalig, organisch gegroeid halfopen landschap met afwisseling van bosjes, houtwallen, landbouwgrond, lanen, beken, boerderijen; oostelijke helft kleinschaliger dan westelijke helft.

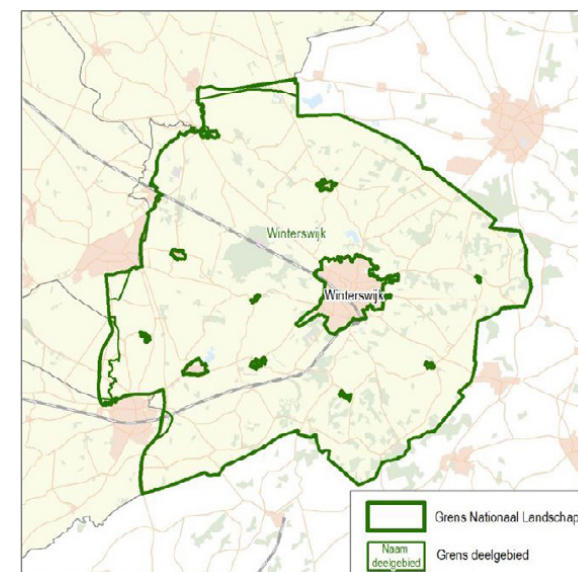
- De kleinschaligheid is deels te herleiden tot de kleinschalige geologie en geomorfologie van het Oost-Nederlands Plateau, die sterk afwijkt van het aanliggende dekzandlandschap: met heel karakteristieke structuren van kleine ingesneden beken op korte afstand van elkaar.
- In de westelijke helft komt tussen de plateaurand Aalten-Groenlo en Winterswijk een komvormige laagte voor waar een afwijkend landschap is ontstaan op voormalig broek en veen. Dit jongere landschap is eveneens kleinschalig maar kent niet de afwisseling met beken, oude bouwlanden en hoeven. Dezelfde soort jongere landschappen komt voor aan de noordkant (o.a. Meddosche Veld en Masterveld).
- De kleinschaligheid en verweving hangt ook samen met het voorkomen van vele kleine landgoederen met een grote afwisseling van natuur, landbouwgrond, bos en kleine beplantingselementen.

Als aangegeven maakt de planlocatie deel uit van een relatief open en grootschalige jonge ontginning, waarin door ruilverkaveling en landbouwoptimalisatie veel oude structuren zijn verdwenen. Het plan richt zich op herstel en het meer zichtbaar maken van de structurerende, lijnen in het landschap, langs de wegen en kavelranden in het gebied, met daarbinnen behoud van de karakteristieke openheid. Het te transformeren boerenerv wordt daarin als een compact cluster van groen en bebouwing ingepast.

Natuurnetwerk kaart (Bron: viewer provincie Gelderland)

- Gelders natuurnetwerk
- Groene ontwikkelingszone

Rijk aan microreliëf (steilranden, essen en eenmansessen), een duidelijke terrasrand (westzijde).

- De terrasrand ligt tussen Aalten en Groenlo. Boven op de rand komen grote open escomplexen voor: tussen Aalten en Barlo en bij Vragender, en verspreid talloze kleinere essen; het patroon is grillig met veel gebogen wegen en esranden. Op de terrasrand komen ook jonge ontginningen met rechthoekige patronen voor, zoals Schaarsheide en Vragenderveld, met heel andere patroonkenmerken. De hoge ligging nodigde in het verleden militaire activiteit uit waarvan de Besselinkschans bij Lievelde en de vestigingsstad Groenlo met zijn circumvallatie uit de tachtigjarige oorlog nog herinnert.
- Essen, eenmansessen met steilranden komen overal in het gebied voor behalve in de jongere ontginningen.

Het plan richt zich als aangegeven op herstel en versterking van de open karakteristiek en van de rechthoekige patronen, die dit landschap kenmerken. Steilranden zijn op en direct rond de planlocatie nauwelijks aanwezig.

Meanderende beken in smalle dalen als doorgaande structuren, met natuurlijke begroeiing (elzen en essen) in halfopen landschap.

Niet van toepassing.

Fraaie, open essen (opvallend groot op de plateaurand van Aalten tot Groenlo) en bijzondere broekgebieden.

- Voor de essen zie ook boven bij 'rijk aan microreliëf'. Binnen de begrenzing van de open escomplexen komen gebiedjes voor die geen oude open bouwlanden zijn, maar bijvoorbeeld overgangen naar beekdalen, kleine beekdalen, bosjes. Deze gebiedjes zijn toleranter voor toevoegingen als opgaande beplanting.
- Bijzondere broek- en veengebieden zijn het Korenburgerveen en omgeving en het Wooldsche Veen, die getuigen van kleinschalige turfwinning.
- Historische nederzettingenpatroon vervlochten in het landschap: oude boerderijplaatsen (zoals scholtenhoeven), vele gehuchten en grotere nederzettingen
- De enige grote nederzetting in het gebied zelf is Winterswijk, dat als een spin in een web van wegen zit. Aan de westrand van het gebied en het plateau liggen Groenlo, Lichtenvoorde en Aalten.
- De vele gehuchten liggen verspreid in het land, de meeste bestaan uit oude en jongere gebouwen, van oorsprong veelal hoeven, in een karakteristieke losse structuur gegroepeerd bij of rond essen en esjes en in veel gevallen aan een beek. De escomplexen die op de kaart zijn weergegeven, liggen alle bij zulke gehuchten: onder meer Vragender, Barlo, Meddo, Huppel, Kotten, Miste en Corle. De verspreid gelegen oude boerderijen hebben veelal een bijbehorende eenmanses.

Niet van toepassing.

Aan de provinciale voorwaarden, dat het initiatief (ja, mits) is toegestaan op voorwaarde dat de kernkwaliteiten behouden blijven of versterkt worden, wordt aldus voldaan.

3.2. Gemeente

Landschapsontwikkelingsplan 'Groen licht voor het landschap'

De gemeente heeft in haar Landschapsontwikkelingsplan (LOP) 'Groen licht voor het landschap' een oproep aan de bewoners en bestuurders in Oost Gelre gedaan om open te staan voor de ontwikkelingen die op de streek afkomen en zich al aftekenen. Geef de nieuwe plannen en initiatieven dan wel zo vorm dat ze bijdragen aan een positieve ontwikkeling van het, veelal agrarisch, cultuurlandschap waar de mensen in Oost Gelre terecht trots op zijn. Steeds weer geven de inwoners van het gebied aan dat ze dat typisch Achterhoekse agrarisch cultuurlandschap willen behouden. In dit LOP is daarom voortdurend rekening gehouden met de landbouwbedrijven die ook in de toekomst dit landschap moeten kunnen blijven beheren. De oplossing die met dit LOP wordt aangedragen is ontwikkelingsgericht.

De planlocatie maakt deel uit van het gebied 'Op het plateau: Vragender, dorp, es, beekdalen en hoogveen op het plateau'. De grote Vragender Es is een fenomeen. Vanouds was deze es als een echte es in gebruik als bouwland. Tegenwoordig is hij overwegend in gebruik als gras- en maïsland. Bovendien is het dorp voor een deel op de es uitgebreid. Aan de noordrand van het dorp staat een ruïne van een oude kapel die de bolle ligging van de es fraai markeert. Gebleven zijn de openheid, de bolle ligging en de beplantingen van eikensingels en –bosjes om de es. Ook zijn nog bijzonder gave steilranden en holle wegen te vinden. Om de es ligt een krans van oude boerenerven, verbonden door slingerende wegen. In het oosten ligt een smalle strook ontginningen met daarachter het Vragenderveen. In het noorden aan de zuidkant van de es hebben

de Vragender respectievelijk Weijenborgse Beek hun bovenlopen. Vooral naar het westen zijn deze als zogeheten 'laagland-beken' ingeplant. Langs deze beken ligt nog een reeks erven. Dat deel van het landschap wordt vaak tot het kampenlandschap gerekend. Echter, het geheel van es, beekdalen en erven inclusief de overgang naar de ontginning, kan ook als geheel tot esdorpenlandschap gerekend worden. Veel wegen op en om de es zijn onverhard.

Het LOP bevat voor deze omgeving de volgende na te streven functionele karakteristiek:

- Weidebouw en bouwland op de es.
- Om de es een gordel van kleinschalige afwisseling van wonen, landbouw, recreatie- en andere bedrijvigheid, daaromheen een overgang naar de agrarisch gebruikte ontginningen.

Stuwende krachten:

- Agrarische bedrijven.
- Mensen uit het dorp, maar ook bewoners van de krans om de es.
- Routegebonden recreatie vanuit Lichtenvoorde.
- Verblijfsrecreatie.
- Verbrede landbouw.
- Nationaal Landschap Winterswijk.
- Archeologie en cultuurhistorie.

Te beschermen en op te poetsen parels:

- Het ensemble van afwisseling van dorp, es, beekdalen, veld en veen.
- Karakteristieke solitaire bomen.
- De molen en de ruïne van de kapel, hollen wegen, leemkuilen en grintgroeven.
- Plekken om te verpozen evt. met picknickbankjes.
- Het Vragenderveen en de Schaar.
- Typerende erfbeplanting, steilranden en beplantingen.

Te stimuleren landschapselementen:

- Bestaande karakteristieke beplantingen.
- Veldpaden: zandpaden door de ontginning langs kavelranden met eiken-berkensingel erlangs.

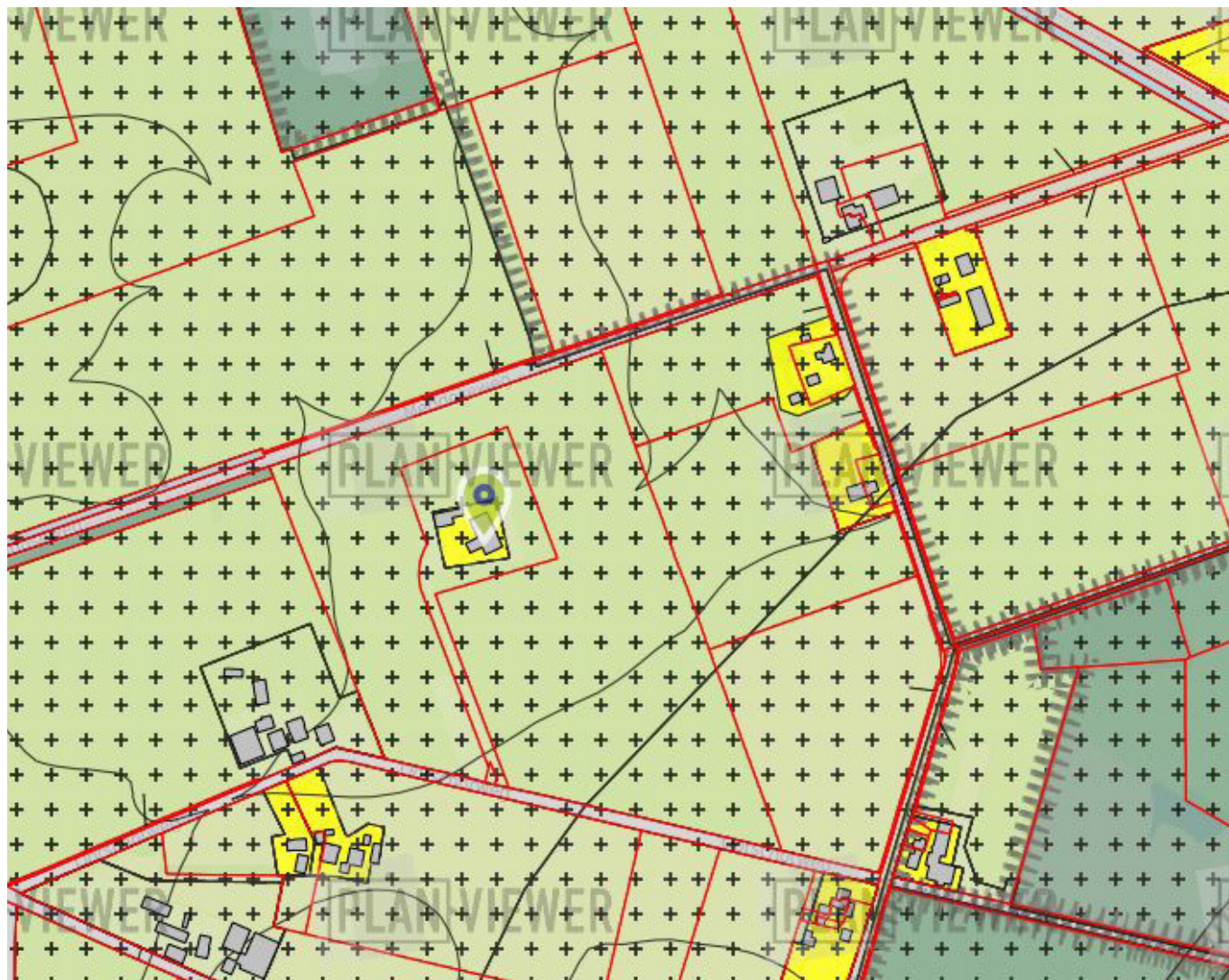
Dorpsplan en Ruimtelijke Visie Vragender (2000)

In 1999-2000 heeft de Vereniging kleine kernen Achterhoek/Liemers het project Dorpsplan Vragender uitgevoerd in het kader van de actie Dorpen met Visie. Het Dorpsplan is vooral gericht op leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit. Vragender komt uit het Dorpsplan naar voren als een tamelijk hechte dorpsgemeenschap met een bloeiend verenigingsleven. Een van de doelstelling van het plan is dan ook het bijeenhouden van bewoners, ook jongeren en ouderen. Daarvoor zijn voorzieningen en geschikte woningen nodig. Daarnaast streeft het plan naar behoud van dorpseigen bedrijvigheid, waaronder agrarische bedrijven. Ruimtelijke visie Vragender is een uitwerking van de ruimtelijke aspecten van de leefbaarheid. Deze spreekt van de volgende voor dit landschapsplan relevante aandachtspunten:

- Behoud open karakter van de es en verdichting van de 'krans';
- Behoud en versterken bestaande hoogteverschillen;
- Versterken plateaurand: geen beplanting haaks op de rand;
- Oude paden weer toegankelijk maken, paden langs de beken aanleggen en een viertal kuierroutes ontwikkelen;
- Visueel streven naar een zachte, beplante dorpsrand, een open tussengebied en weer een beplante krans.

Update Woonvisie kleine kernen

In de woonvisie voor de kern Vragender is als eerste strategie genoemd 'Onderzoek vrijkomende inbreidingslocaties aan/bij Winterwijkseweg (1 jaar)'. Onderhavig initiatief geeft invulling aan één van de daartoe geschikte locaties.

- Enkelbestemming
Agrarisch met waarden landschapswaarden
- Enkelbestemming
Wonen
- Enkelbestemming
Bedrijf
- Enkelbestemming
Natuur
- Bouwvlak

Consolidatieplan Buitengebied Oost Gelre 2018
bestemmingsplan
vastgesteld (2018-06-21)

4. Planconcept

De volgende uitgangspunten zijn bij het opstellen van dit landschapsplan gehanteerd:

- De kenmerken van het omringende landschap worden gerespecteerd en versterkt; een hoofdzakelijk open landschap met alleen beplanting op een compact erf en langs de karakteristieke rechte lijnen in het landschap.
- De erfbouw zal door het beperkt toepassen van erfbeplanting zichtbaar en leesbaar zijn en onderdeel vormen van de ruimtelijke compositie.
- Aanvullende landschapsbeplanting bestaat uitsluitend uit streekeigen beplanting.

Het landschapsplan is zodanig opgesteld dat door uitvoering ervan een bijdrage wordt geleverd aan:

- De landschappelijke herkenbaarheid en aantrekkelijkheid van het gebied. Met beter leesbare lijnen in het landschap.
- De kwaliteit van de lokale ecologische waarden, die in dit landschap relatief laag zijn en versterkt worden door de realisatie van enkele lijnen met opgaande aanplant.
- De inpassing van de nieuwe ruimtelijke situatie in het landschap.

Bebouwingssituatie

Landschapssituatie

5. Landschappelijke inpassing

5.1. Bebouwingsensemble

De bestaande hoofdbebouwing wordt gedeeltelijk gerenoveerd en is het hoofdmoment van het erf. De erftoegang met begeleidende lindes loopt langs het westelijke deel van de kavel richting het hart van het erf. Het hoofdgebouw richt zich met een voorgevel naar het landschap en met de (functionele) achterdeur naar de toerit die met een vanuit het verleden aanwezige bocht vanuit de lindenlaan aansluit op het erf en is gericht naar de leezijde op het achterliggende erf. De nieuw te realiseren bijgebouwen zijn dicht bij het hoofdgebouw geplaatst met een ruime afstand tot de toerit. Deze bijgebouwen zijn in maat, vorm en gebaar ondergeschikt aan het hoofdgebouw en samen vormen de gebouwen een compact cluster, geïnspireerd op de karakteristieken van een boeren erf.

5.2. De toerit

De bestaande toerit wordt behouden maar aangevuld met aan beide zijden lindes. Zo ontstaat een oprijlaan die aansluit aan de bestaande gemengde aanplant op het overhoekje bij de entree aan de wegzijde. Deze tweezijdige laanbeplanting is gebruikelijk voor de omgeving en past goed in het omliggend gebied. In de bocht naar de voorzijde van het hoofdgebouw toe wordt in de binnenbocht een boomgaard als markering van de erftoegang gerealiseerd. Deze geeft als het ware rugdekking aan het hoofdgebouw, dat met de kop naar het oostelijke landschap is gericht; een oriëntatievorm die veel voorkomt in deze omgeving. Door behoud van bestaande bomen en aanplant van de nieuwe gaard, met enkele hagen, ontstaat er een groene entree met het hoofdgebouw verscholen achter een bocht, als 'verrassing' aan het einde van de inrit.

5.3. Hagen rond het boeren erf

De erfranden van het boeren voor erf worden ingevuld met hagen van 80 cm hoogte; een passende erfscheiding die zowel het agrarisch cultuurlandschap als het boeren erf karakter ondersteunt. Hagen worden alleen daar toegepast, waar ze ook landschappelijk een bijdrage leveren aan de beoogde scheiding van boeren erf en weide rond het erf. Dit is het geval langs de erfranden van het boeren voor erf met uitsparingen parallel aan de leezijde van het hoofdgebouw en langs de toerit. Het boeren erf wordt voor het overige landelijk ingericht met boeren erf aanplant. Dit is evenwel later in detail uit te werken door de bewoners, waarbij afdoende ruimte op eigen erf wordt ingericht met een klinkerverharding of halfverharding, waar bewoners en bezoekers op eigen erf parkeren.

5.4. Bomen op het erf

Het boeren erf heeft zowel een sierfunctie (pronktuin) als gebruiksfunctie (nutstuin). De toepassing van bomen bij het erf is daarop afgestemd. Zo blijven het merendeel van de bestaande solitaire bomen en boomgroepen behouden. Er worden lindes langs de toerit aangeplant, vanwege de sierwaarde en het statige karakter van de entree naar het erf. Op het erf nabij de erfranden, worden enkele boomgroepen en struweel als aanvullende afscherming toegevoegd.

5.5. De bloemenrijke weide

Het noordelijke deel van het erf wordt omgeven door een bloemrijke weide met enkele uitgemaaide graspaden. Het open karakter heeft het primaat, leidend tot een mooi contrast met het van meerdere zijden zichtbare boerenerf. De gronden blijven daarom ook in agrarisch beheer.

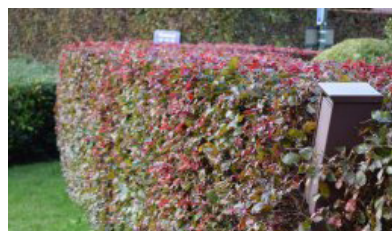
5.6. De perceelsrand

Langs de noordelijke terreinrand (Meddoseweg) ligt komt er gemengde aanplant van bomen en struiken in wildverband. Deze wal heeft een meerledig doel:

- Aanvullen van de 'gaten' in de beplanting langs deze weg zodat deze weer meer een doorlopende groene lijn in het landschap wordt;
- Ecologische versterking door de lijn als doorlopend element te herstellen en door zowel struikvormers als boomvormers toe te passen

Langs de oostelijke en westelijke perceelsranden worden de eiken behouden als markering van de perceelsgrens en aangevuld met enkele solitaire boomgroepen en struweel. Daarmee worden de volgende landschappelijke doelen bereikt:

- Markering van de perceelsranden doordat de (zeer beperkte) aanplant voldoende is om de rechte kavelstructuren te kunnen herkennen;
- Aanleg van enkele ecologische stapstenen in het verder overwegend open agrarische landschap;
- Onderbreken van enkele directe zichtlijnen van en naar erven in de omgeving, waardoor voor de toekomstige bewoners van dit gebied maar ook in de omgeving de directe zichten naar elkaars woningen worden verzacht.

Boerenvoorert, omgeven met hagen (0,8 m)

Behoud bestaande bomen langs zandpad (Meddoseweg)

Boomgaard, als markering van erftoegang

Boomgroepen en struweel als aanvullende afscherming bebouwing

Behoud van eiken- en elzengroep

Tweezijdige lindenlaan langs de bestaande toerit

Behoud van gemengde aanplant overhoekje aan entree

Behoud 2 eiken als perceelsmarkering

Behoud van lindes, beuken en de oostelijke bakenboom (eik)

6. Natuurwaarden

In toenemende mate wordt een waardevol en aantrekkelijk landschap geassocieerd met een ecologisch rijk, natuurlijk gebied. Een hoogwaardige en gradiëntrijke, robuuste ecologische inrichting is daarmee onderdeel van een goede landschappelijke inrichting, naast dat dit een extra laag vormt in het ruimtegebruik. Tegelijkertijd wordt met de landschappelijke inpassing, gericht op gebiedseigen beplantingsstructuren en plantsoorten, een rijker, meer divers netwerk van groen gerealiseerd, dat als ecologisch raamwerk gebiedsversterkend is. In dit plan wordt daartoe de aanplant langs de Meddoseweg (wal, struweel en bomen) gecompleteerd tot doorlopende (ecologische) lijn in het landschap, aangevuld met ecologische stapstenen zoals solitaire bomen, struweel- en boomgroepen en bloemrijke graslanden.

Zoals eerder benoemd, maakt de planlocatie en de ruimere omgeving geen deel uit van ecologisch beschermde gebieden. Wel heeft het gebied zijn eigen intrinsieke ecologische waarde, die met dit plan versterkt zal worden. De belangrijkste natuurwaarden in de ruime omgeving van het plangebied worden gevonden in wegbermen, slootkanten, bosjes en lijnvormige beplantingen. De cultuurgronden hebben door het moderne agrarische gebruik nog slechts een gering belang voor weide- en akkervogels. Vooral de erven in het gebied vormen voor vele soorten vogels van het kleinschalige agrarische cultuurlandschap een belangrijke broedplaats. Ook onderhavig erf zal daarvoor versterkt worden. Om de ecologische waarde te versterken worden de landschappelijke maatregelen zoals hiervoor beschreven tevens met de volgende ecologische doelstellingen gerealiseerd:

6.1. Fruitbomen en lindes

Hoe klein ook; extensief beheerde fruitbomen als boomgaard op het erf en een dubbele lindenrij zijn vanuit ecologische optiek een zeer waardevolle toevoeging in het landschap. Muizen en andere kleine zoogdieren profiteren van het valfruit. Soorten als egel, konijn, haas en ree kunnen foerageren in het bloemrijke grasland in de ondergroei. Voor vleermuizen kan de lijnbeplanting langs de Meddoseweg, de lindenrij – juist op deze plek samen met het bebouwde erf – een sluitstuk vormen in oriëntatielijnen in het landschap van opeenvolgende erven. Vogels vinden hier hun voedsel, schuil- en broedplaatsen. Dit geldt ook voor vele insecten, vlinders etc., waarvoor de lindes een belangrijke waardesoort zijn. Tot slot kan de combinatie van landschapswal en hagen met fruitbomen, die vaak meer schaduwrijk en vochtig zijn dan de bezonde weide, ruimte bieden aan vocht- en schaduw minnende kruidachtigen. Te denken valt aan soorten zoals hondsdrif, vogelmuur, ridderzuring, witte klaver, pinksterbloem, scherpe boterbloem, speenkruid, veldzuring etc. Om deze groeiplaatsfactoren te versterken, kan overwogen worden het dakwater van de gebouwen af te voeren naar deze erfranden en daar te laten infiltreren.

6.2. Hagen

De hagen rond het erf vormen lijnvormige dichte groenelementen die talloze vogelsoorten, kleine zoogdieren en insecten een schuilplaats, broedplaats en foerageerplaats bieden. De directe aansluiting bij de te behouden lindes en beuken, leidt tot ecologisch waardevolle gradiënten en overgangen. De hagen geven verbinding aan de verschillende landschapselementen op en rond het erf, waardoor het erf en directe omgeving leefgebied kunnen vormen voor talloze diersoorten.

6.3. Bloemrijke weiden

In de weide rond het boeren erf zullen drogere vormen van fauna- en kruidenrijke graslanden tot ontwikkeling worden gebracht. Daartoe worden deze ingezaaid (inzaaien van bloemen; gras ontwikkelt zich vanzelf). Door het te versterken reliëf in het terrein en beplanting (zie hiervoor), zullen gradiënten ontstaan tussen iets meer vochtige en drogere standplaatsen en zon- en schaduwplaatsen, waardoor als vanzelf ook een gradueel verloop in de plantsoorten zal ontstaan.

Fauna- en kruidenrijk grasland omvat graslanden die kruidenrijk zijn, maar niet tot de schraallanden, vochtig hooiland, zilt grasland en overstromingsgrasland of glanshaverhooiland behoren. Immers is ter plaatse de bodem door historisch landbouwkundig gebruik te rijk aan nutriënten. De vegetatie kan gegeven de groeiomstandigheden behoren tot allerlei verbonden van graslandvegetaties; ondermeer kamgrasvegetaties of de meer algemene witbolgraslanden. Het grasland wordt extensief beheerd (zie hierna de paragraaf beheer en onderhoud). Het beheertype Fauna- en kruidenrijk grasland kan voorkomen op diverse bodems van vochtig tot droog en heeft doorgaans een (matig) voedselrijk karakter. Fauna- en kruidenrijk grasland komt in vrijwel alle landschapstypen voor. Toch is het areaal de laatste veertig jaar enorm afgenomen door de gangbare landbouwpraktijk: sterke bemesting gecombineerd met periodiek doodspuiten van de grasmat en opnieuw inzaaien met hoog productieve grasvariëteiten. Het nu in te zaaien kruidenrijk grasland zal een tijdelijk fase zijn. Na verloop van jaren zullen de benodigde abiotische omstandigheden voor schraallanden geleidelijk verbeteren en zal de natuurwaarden en zeldzaamheid van het grasland geleidelijk toenemen.

Fauna- en kruidenrijk grasland wordt bij een goede kwaliteit gekenmerkt door variatie in structuur en een kruidenrijke graslandbegroeiing die rijk is aan kleine fauna. Kenmerkende of bijzondere soorten van schralere beheertypen ontbreken grotendeels binnen Fauna- en kruidenrijk grasland, maar graslanden zijn vaak wel rijk aan minder zeldzame soorten. Het type is o.a. van belang voor vlinders en andere insecten, vogels en kleine zoogdieren.

Fauna

De toe te passen inheemse hagen, bomenrijen, solitaire bomen en fruitbomen, maar ook de droge fauna- en kruidenrijke graslanden en de boerenerven zijn waardevol als schuilgelegenheid, foerageergebied en migratielijnen in het landschap voor talloze diersoorten, zoals vogels, zoogdieren, insecten, vlinders etc. Binnen het boeren erf zullen aanvullende voorzieningen worden gerealiseerd die het rijke ecologische leven verdergaand versterken, zoals de plaatsing van enkele insecten- en bijenkasten, takkenrillen en ook zullen de bloembedden deels braak gehouden worden als open zand, met veel licht en warmte, voor meer variatie in bodem- en vegetatiestructuur; stijlrandjes en open zand voor aan zandbodem gebonden insectensoorten, zoals bijenwolf, heidezandbij, heideviltbij en graafwespen en hun parasieten.

7. Aanleg en beheer

De te realiseren aanplant zal als volgt worden aangebracht en beheerd:

7.1. Haag

Plantverband van 4 planten per m (enkel rij). De onderlinge plantenaafstand bedraagt 0,25 meter. De haag dient 2 keer per jaar gesnoeid te worden om de gewenste hoogte te handhaven.

7.2. Struweel

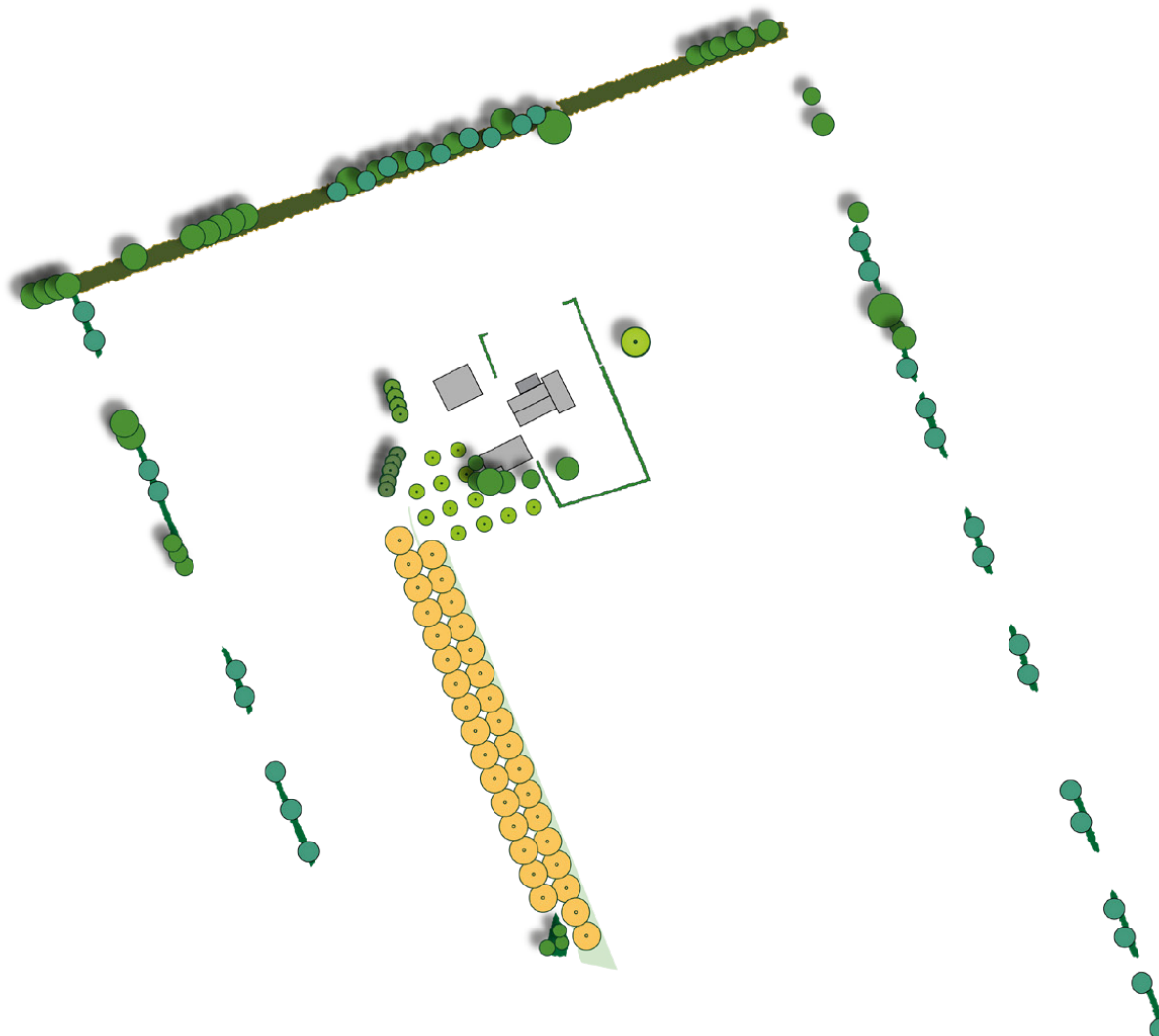
De aanplant bestaat uit een gemengde struweelaanplant, die wordt aangeplant in een dubbele rij met in de rij een onderlinge plantafstand van 1 meter en ook 1 meter tussen de rijen onderling. De twee rijen staan op een halve plantafstand ten opzichte van elkaar, zodat struiken in driehoeksverband worden aangeplant. De uitsluitend inheemse struiksoorten worden individueel en groepsgewijs gemengd in groepen van maximaal 3 gelijke soorten op een rij, zodat een afwisselend beeld ontstaat door solitaire en groepsgewijze menging. Dit draagt bij aan het robuuste beeld van de groenstroken en aan de ecologische diversiteit. Onderhoud vindt plaats door jaarlijks of tweejaarlijks scheren tot een hoogte van 1,5 meter om een weelderige haag te behouden, die zich door het scheren steeds verder zal verdichten. Bij eventuele uitval van meer dan 5% na het eerste jaar worden de betreffende struiken in het voorjaar erna vervangen. Daarna is vervanging niet nodig omdat de uitgroei dicht genoeg zal worden op basis van de aangeslagen aanplant. De in de landschapswal te mengen bomen worden geplant en beheerd conform onderstaande.

7.3. Hoogstam (sier-)fruitboomgaard en lindebomen en solitaire eiken

Bomen worden voor de landschappelijke versterking en voor het plukfruit en valfruit (insecten, klein wild en das) aangeplant in de gaard, de lindenlaan langs de toerit, op het erf bij de woningen en op enkele plaatsen op de perceelsrand. Eerste 5 jaar jaarlijks onderste loten en takken verwijderen t.b.v. goede kroonvorming. Gesteltakken behouden. Daarna regelmatig opkronen ter voorkoming van takbreuk. Aanbrengen van boompalen en boomband bij aanplant ten behoeve van rechte stamgroei (te verwijderen 5 jaar na aanplant). 1 maal per 2 jaar netheidssnoei en begeleidingssnoei ten behoeve van opkronen en kroonvorming in de winterperiode. Bij eventuele uitval de betreffende boom in het voorjaar vervangen.

7.4. Bijzaaien weidebloemen in weide

Eenvoudig middelhoog bloemrijk grasmengsel, bij te zaaien in de weide (graszode daartoe scheuren). De bloemenweide dient extensief begraaasd te worden, danwel jaarlijks gemaaid te worden. In het begin twee maal per jaar maaien (met cyclomaaier of messenbalk ter bevordering van het natuurlijk uitzaaien) totdat de bloemen in meerderheid zijn ten opzichte van het gras. Maaisel enkele dagen laten liggen ter bevordering van zaad verspreiding. Vervolgens afharken en afvoeren. Maaien gebeurt in juni/ juli en september. Begrazing door schapen kan daarna plaatsvinden, in de nazomer, zodat de ecologische rijkdom maximaal tot ontwikkeling komt in voorjaar en zomer.

- Behoud eikenbomen
- Behoud elzenbomen
- Lindenlaan, tweezijdig langs bestaande toerit
- Behoud bakenboom (eik)
- Boomgroepen en struweel op perceelgrens en overhoekje aan entree
- Behoud bestaande bomen langs perceelgrens
- Boomgaard als markering van de erftoegang
- Haag, 0,80 m hoog

